

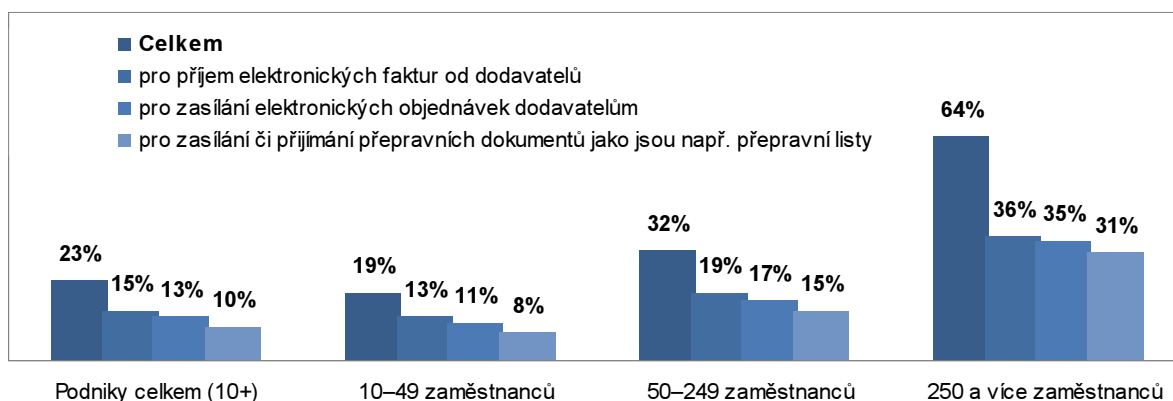
7. Elektronická výměna dat mezi podniky

Elektronickou výměnou dat se rozumí přenos strukturovaných zpráv (např. objednávek, faktur, platebních příkazů, katalogových listů zboží, apod.) elektronickou cestou mezi dvěma počítačovými aplikacemi, a to bez použití manuálního zápisu, přepisu či opisu zprávy. Tyto zprávy jsou založeny na standardech umožňujících jejich automatizované zpracování jako je např. XML nebo EDIFACT. *Elektronická výměna dat je řešením, které v komunikaci mezi podniky nahrazuje klasické papírování (předávání papírových dokumentů). Přínosem je pak nejen rychlost, ale i značná úspora nákladů, zvládnutí velkého objemu agend skrze jejich důslednější automatizaci apod.*

Hlavní zjištění

- **Elektronickou výměnou dat** k přenosu strukturovaných zpráv do nebo z podniku používala v lednu 2010 v České republice necelá čtvrtina podniků (23 %). V evropské sedmadvacítce to byla ve stejném období více než polovina podniků, přičemž v používání elektronické výměny dat mezi podniky vedlo stejně jako v roce 2009 Nizozemsko se 72 %. *Z metodologických důvodů je ovšem nutná zvýšená opatrnost při interpretaci údajů za mezinárodní srovnání.*
- *Míra využití elektronické výměny dat je výrazně závislá především na velikosti podniku, zatímco nejmenší podniky ji vůči jiným podnikům využívají v 19 %, tak největší podniky v 64 %. Tuto závislost na velikosti podniku lze vysvětlit tím, že samotné zavedení elektronické výměny dat představuje určitou bariéru (organizační, finanční, technickou), jejíž překonání se vyplatí spíše větším firmám s rozsáhlejšími agendami, kde elektronická výměna dat má následně šanci prokázat své přednosti a výhody. Míra využití elektronické výměny dat na druhé straně mnohem méně závisí na tom, čím se daný podnik zabývá.*
- **K čemu je elektronická výměna dat využívána?** Pokud jde o účel, ke kterému je elektronická výměna dat podniky využívána, pak je situace obrácená: velikost podniku zde nehraje rozhodující úlohu a preference malých i velkých podniků jsou stejné. Největšímu zájmu se těší zaslání či přijímání **informací o produktech** (zejména ceníky, katalogy apod.) a **příjem elektronických faktur od dodavatelů**, v obou případech jde o 15 % podniků. Zaslání či přijímání **přepравních dokumentů** prostřednictvím elektronické výměny dat provádělo v České republice necelých 8 % všech podniků a **elektronické objednávky** od odběratelů přijímalo 10 % podniků.
- **Jaké formáty pro elektronickou výměnu dat jsou využívány?** V praxi elektronické výměny dat se používají tři varianty – jedna na bázi staršího standardu **EDIFACT** a z něho odvozených standardů (v lednu 2010 jej používalo 31 % podniků, jež využilo elektronickou výměnu dat mezi podniky), druhá na bázi modernějších standardů, vycházejících z jazyka **XML**, a konečně třetí varianta je reprezentována jinými, **proprietárními**, dohodnutými standardy – v obou případech jej používala necelá polovina (48 %) podniků, jež uvedly, že v lednu 2010 využily elektronickou výměnu dat mezi podniky.

Graf 7.1 Podniky v ČR používající elektronickou výměnu dat s ostatními podniky, leden 2010
podíl na celkovém počtu podniků v dané velikostní skupině (v %)

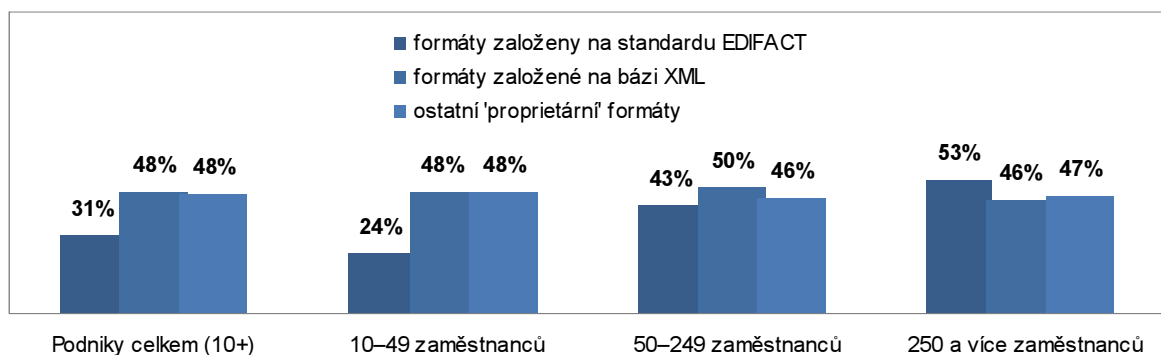

Zdroj: ČSÚ

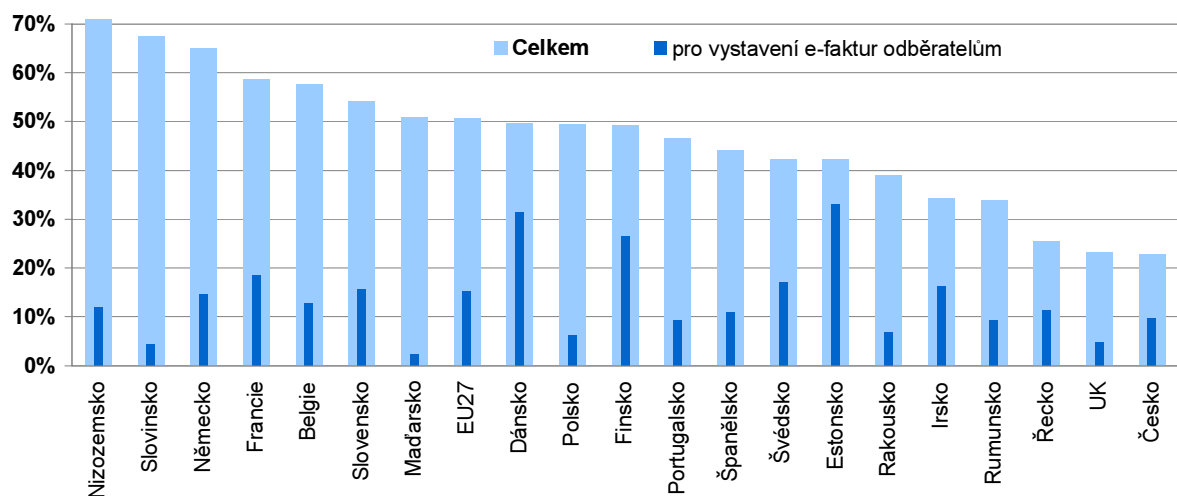
Tab. 7: Elektronická výměna dat v podnikatelském sektoru ČR, leden 2010

	Počet podniků celkem	Podniky používající elektronickou výměnu dat s ostatními podniky:										
		Celkem	podle druhu zasílaných nebo přijímaných dokumentů:						podle standardu:			
			e-objednávky		e-faktury		Produk- tový dokum.	Pře- pravní dokum.	EDI- FACT	XML	jiný	
			zasílané dodavat.	od odběrat.	od dodavat.	vystav. odběrat.						
podíl na celkovém počtu podniků v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)												
Podniky celkem (10+)	40 792	23,1	12,7	9,8	14,6	9,8	14,8	7,9	7,2	11,2	11,0	
Velikost podniku												
10–49 zaměstnanců	32 429	19,4	10,7	7,9	12,6	7,8	13,5	6,1	4,6	9,4	9,4	
50–249 zaměstnanců	6 830	31,6	17,2	14,5	19,3	14,6	17,1	11,3	13,5	15,8	14,6	
250 a více zaměstnanců	1 533	64,1	34,5	30,6	35,7	30,9	32,0	29,9	34,0	29,2	29,9	
Odvětví (ekonomická činnost)												
Zpracovatelský průmysl	12 676	23,1	12,1	11,6	14,5	11,0	13,6	9,5	9,1	9,8	9,8	
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	907	28,0	16,6	11,4	19,2	7,9	21,0	8,7	6,6	16,0	15,3	
Stavebnictví	5 762	15,5	10,0	5,9	10,4	4,4	13,5	3,1	5,0	6,5	8,1	
Obchod; opravy motorových vozidel	9 520	24,9	15,7	10,0	16,3	11,3	17,1	10,6	8,0	11,8	13,2	
Doprava a skladování	2 326	23,0	10,9	8,3	13,8	10,5	11,1	9,6	5,4	12,6	12,1	
Ubytování, stravování a pohostinství	2 632	17,7	8,1	9,1	10,8	7,3	12,9	3,5	3,2	8,2	7,5	
Informační a komunikační činnosti	1 218	43,9	25,4	18,3	29,5	22,9	25,3	12,2	10,5	28,4	20,3	
Peněžnictví a pojišťovnictví	336	63,4	26,5	28,8	35,4	21,1	32,1	9,0	18,5	39,4	34,6	
Činnosti v oblasti nemovitostí	1 060	23,0	8,6	4,3	12,1	8,4	13,4	3,6	3,3	16,1	9,0	
Profesní, vědecké a technické činn.	2 447	23,2	11,3	7,0	14,6	8,0	13,9	5,3	5,0	11,4	12,8	
Administrativní a podpůrné činnosti	1 907	22,0	9,0	9,1	11,4	6,0	11,6	4,7	6,6	13,3	7,7	

Graf 7.2 Formáty používané mezi podniky v ČR k elektronické výměně dat, leden 2010
podíl na podnicích používajících elektronickou výměnu dat v dané velikostní skupině (v %)

Graf 7.3 Podniky v zemích EU používající elektronickou výměnu dat s ostatními podniky, leden 2010
podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi (v %)

Zdroj: ČSÚ a Eurostat